Gemeente Nieuwkoop College van Burgemeester en Wethouders

Raadsvoorstel

Portefeuillehouder: **G. Elkhuizen**		**Opgesteld door:** Wilfred de Bruijn, afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling & Grondbedrijf
Besluitvormende vergadering: 8 juli 2021	**Registratienummer collegebesluit:** 21.11382	**Raadsnummer:** 2021-070
Titel / onderwerp: Vaststelling Omgevingsvisie Nieuwkoop		
Samenvatting: De raad wordt gevraagd de Omgevingsvisie Nieuwkoop vast te stellen, het resultaat van een uitvoerig en zeer waardevol participatietraject met de Nieuwkoopse samenleving.		

Voorgesteld besluit:

Het college van burgemeester & wethouders stelt de raad voor het volgende te besluiten:

1. In te stemmen met de beantwoording van de ingediende reacties en de voorgestelde aanpassingen naar aanleiding hiervan;
2. In te stemmen met de voorgestelde ambtshalve aanpassingen;
3. Met inachtneming van de besluitpunten onder 1 en 2 Omgevingsvisie Nieuwkoop met het bijbehorende participatieverslag gewijzigd vast te stellen ten opzichte van het ontwerp.

burgemeester en wethouders van Nieuwkoop

Govard Slooters
secretaris

Robbert-Jan van Duijn
burgemeester

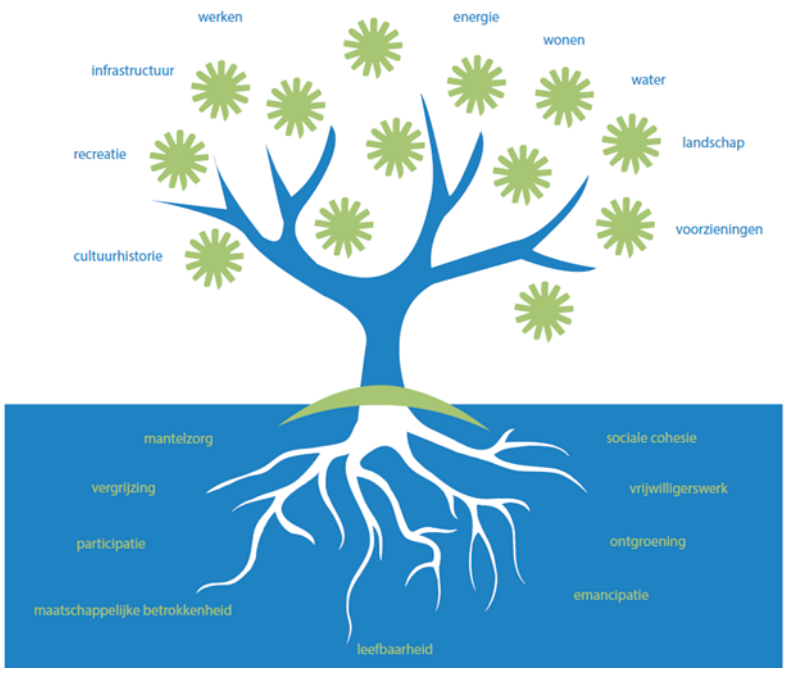
TOELICHTING

Inleiding / aanleiding
Heel Nederland werkt toe naar de nieuwe Omgevingswet. Hierin worden (onder andere) de 26 wetten samengevoegd die in het huidige stelsel toezien op de zgn. ‘fysieke leefomgeving’. Dit brengt grote veranderingen met zich mee. Voor overheden, voor initiatiefnemers en voor iedereen die anderszins betrokken en belanghebbend is. En eigenlijk zijn wij dat allemaal.

Het betekent in de eerste plaats een verdere verschuiving van sectoraal (ruimtelijke ordening, milieu, natuur etc.) naar samenhangend en integraal doen en denken. Maar ook om een andere rolverdeling tussen overheid en samenleving, sterker nog, het vraagt om positionering van de overheid binnen c.q. als onderdeel van de samenleving. Samenwerking en participatie zijn steeds meer het uitgangspunt, en ‘van bovenaf opleggen’ steeds minder.

Andere doelen van de Omgevingswet zijn minder regels, meer transparantie, en snellere procedures. Laat duidelijk zijn: deze doelen zijn zeker niet nieuw. Het zijn ontwikkelingen die al langer gaande zijn. De Omgevingswet bundelt, bevestigt en borgt deze, en biedt mogelijkheden (die het huidige wettelijke stelsel veel minder biedt) om ook als zodanig te handelen.

Deze mogelijkheden ontstaan ook door nieuw instrumentarium. Het omgevingsplan vervangt de bestemmingsplannen als regelinstrument, en de omgevingsvisie de structuurvisie als visiedocument.

De verschillen zijn inhoudelijk én procesmatig aanzienlijk.

Inhoudelijk gaat het bovenal over de bredere scope van de ‘fysieke leefomgeving’. Uitgangspunt is daarbij de samenhang tussen het fysieke en sociale domein, zoals hiernaast geïllustreerd.

Procesmatig is participatie het leidende principe. In de context van de Omgevingswet: het betrekken van ‘de omgeving’ bij concrete initiatieven (ongeacht of deze van de overheid of uit de samenleving komen), maar ook bij plan-, beleids- en visievorming die betrekking heeft op de fysieke leefomgeving.

Omgevingsvisie Nieuwkoop
Onze omgevingsvisie is het resultaat van een uitvoerig en zeer waardevol participatietraject dat wij met de Nieuwkoopse samenleving hebben doorlopen.

Ook uw raad, ons college en de gemeentelijke organisatie in zijn volle breedte zijn voortdurend geïnformeerd en intensief betrokken geweest bij dit proces.

Beoogd (maatschappelijk) effect
De omgevingsvisie voorziet bij uitstek in een integrale, samenhangende visie op de toekomst van de gemeente Nieuwkoop. Deze geeft op basis van gezamenlijk geformuleerde waarden richting en ruimte aan opgaven en ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving.

De omgevingsvisie is volledig tot stand gekomen via intensieve samenwerking en participatie met de Nieuwkoopse samenleving en dus echt 'van buiten naar binnen'. Deze aanpak leidt zonder meer tot een zeer positief maatschappelijk effect: herkenning, meerwaarde, draagvlak en commitment. Een stevige basis voor échte samenwerking met de samenleving.

Kader / eerdere besluiten / voorgeschiedenis incl. betrokkenheid raad
Omgevingsvisie Nieuwkoop heeft zijn oorsprong in de 'Structuurvisie Nieuwkoop 2040: ondernemend, groen en duurzaam' (2009). Halverwege 2016 heeft hiervan een herijking plaatsgevonden, behalve als evaluatie van de tussenliggende 'crisisjaren' ook als input voor de omgevingsvisie. Kort hierna is besloten om af te zien van het eerdere voornemen om met buurgemeenten Alphen a/d Rijn en Kaag en Braassem tot een gezamenlijke omgevingsvisie voor de Rijn en Veenstreek te komen.

Een oriënterende raadsbijeenkomst met een futuroloog eind 2016 kan achteraf worden beschouwd als officieuze kick-off voor het proces van onze omgevingsvisie. Voorjaar 2017 gevolgd door nog twee oriënterende sessies waarbij in werkgroepen diverse omgevingsthema's zijn verkend, nadrukkelijk ook met inbreng van 'buiten'. Naar aanleiding hiervan werd toen al een duidelijke voorkeur uitgesproken voor een onderscheidend participatieproces, met vooral niet uitsluitend de usual suspects.

De concrete voorbereiding op de komst van de Omgevingswet startte iets eerder in 2016. De invoeringsdatum was inmiddels verschoven van 2018 naar halverwege 2019. Het hoofdzakelijk procesmatige 'Plan van Aanpak implementatie Omgevingswet' (voorjaar 2017) werd gevolgd door de 'Startnotitie Omgevingswet' (najaar 2017) met een nadere procesuitwerking, inhoudelijke bouwstenen en (een aanzet tot) een participatie- en communicatiestrategie. Het opstellen van een omgevingsvisie is één van drie parallelle sporen, naast het organisatorische implementatietraject en het experiment omgevingsplan voor Buytewech-Noord. Eind 2017 werd overigens de invoering van de Omgevingswet opnieuw uitgesteld naar 1 januari 2021.

Onderdeel van het plan van aanpak was het instellen van een klankbord- c.q. begeleidingsgroep Omgevingswet vanuit de raad. Deze is in 2017 driemaal bij elkaar gekomen, met overigens de focus zwaartepunt steeds meer op de omgevingsvisie. Enerzijds doordat het belang van de omgevingsvisie steeds duidelijker werd, en anderzijds door de uitgestelde invoering van de Omgevingswet.

Het open en uitnodigende, maar intensieve participatietraject van de woningbouwontwikkeling Buytewech-Noord, werd als voorbeeld gezien voor de procesaanpak van de omgevingsvisie. Ook in dat traject was sprake van een begeleidingsgroep vanuit de raad. Wel was duidelijk dat er ook belangrijke verschillen zijn tussen het ontwikkelen van een woonwijk of van een visiestuk.

Na de gemeenteraadsverkiezingen van 2018 is de begeleidingsgroep gecontinueerd, met daarbij onverminderd de meeste aandacht voor het proces van de omgevingsvisie. Een vertegenwoordiging van de begeleidingsgroep was eind 2018 direct betrokken bij de selectie van een externe partij / samenwerkingspartner waaruit uiteindelijk Volq (nu Maakdestad) is gekomen. Tussentijds heeft uw raad de benodigde middelen beschikbaar gesteld uit de Reserve Omgevingsvisie. Voorjaar 2019 is een plan van aanpak voor de omgevingsvisie uitgewerkt met input van de begeleidingsgroep, maar bv. ook van alle dorpsraden. Hierna kon het participatieproces écht van start gaan.

Gedurende 2019 bent u via de begeleidingsgroep, maar ook direct raadsbreed op de hoogte gehouden van de verschillende participatiestappen en de (voorlopige) opbrengst van het proces.

Eind 2019 heeft uw raad besloten om afscheid te nemen van het concept van begeleidingsgroepen. Uw bedoeling was om zo agendaruimte te creëren voor raadsleden om zelf meer participatiemomenten met de samenleving te kunnen bijwonen. Helaas verviel deze mogelijkheid korte tijd hierna. Voorjaar 2020 werden wij immers allen geconfronteerd met verregaande beperkingen als gevolg van de Covid-19 pandemie. Interactie en communicatie, maar ook het 'gewone' werken, alles moest ineens anders.

Omstandigheden die een snelle omschakeling naar online participatie (en afstemming met uw raad) noodzakelijk maakten. Gelukkig zijn wij hierin geslaagd en kon de energie van het – tot dan toe zeer waardevolle en positief ontvangen – participatieproces voor de omgevingsvisie worden vastgehouden.

In de laatste fase zijn nog diverse gesprekken gevoerd met stakeholders en op 11 februari 2021 heeft een thema-avond met uw raad plaatsgevonden. Dit heeft nog veel nuttige informatie en suggesties opgeleverd, en er zijn nadien nog diverse aanpassingen doorgevoerd in de visie.

Begin dit jaar heeft de Nieuwkoopse samenleving een maand lang via ons online Denkmee-platform kunnen reageren op het laatste concept van de omgevingsvisie. Door het invullen van een enquête maar ook door 'open' te reageren op diverse onderdelen van de omgevingsvisie, zowel in algemene zin als op (deel)gebieds- en dorpsniveau. Alle ontvangen reacties zijn gebundeld in een reactienota met een zakelijke samenvatting van de reactie, het antwoord hierop en hoe e.e.a. zijn doorwerking heeft gekregen in de volgende versie, het ontwerp. Dit alles is vervolgens weer teruggekoppeld via Denkmee.

Op deze ontwerp-omgevingsvisie kon van 22 april t/m 19 mei nogmaals gereageerd worden door middel van een formele reactie gericht aan uw raad. Hier zijn in totaal negen reacties op ingekomen.

Participatie / betrokken partijen / personen

Deze omgevingsvisie mag met recht worden beschouwd als de visie en het 'levensverhaal' van én voor onze inwoners, bedrijven en verenigingen, kortom: iedereen die betrokken is en belang heeft bij een mooie, duurzame toekomst van de gemeente Nieuwkoop.

Het participatieverslag dat bij dit raadsvoorstel is gevoegd, maakt duidelijk dat het proces van de omgevingsvisie in alle opzichten onderscheidend, bijzonder waardevol en ontzettend belangrijk is geweest. Niet alleen voor het opstellen van de omgevingsvisie zelf, maar ook om daadwerkelijk nog meer in contact met de Nieuwkoopse samenleving te komen en te blijven. Dit proces heeft als voorbeeld en leerschool gediend voor diverse andere gemeentelijke beleids- en visietrajecten, en heeft ook inzichten opgeleverd t.a.v. participatie, samenwerking en dorpsgericht werken.

En eigenlijk begint het pas met de vaststelling van onze omgevingsvisie '1.0'. De visie is en blijft een levend document. Er liggen opgaven, uitdagingen en kansen en de omgevingsvisie gaat een belangrijke rol spelen bij uitwerkingen thema's, discussies in regionaal verband en met de provincie, en bij het ontwikkelen van initiatieven in de fysieke leefomgeving.

De Nieuwkoopse samenleving heeft gedurende het proces steeds grote belangstelling en betrokkenheid getoond en blijft ook betrokken. Daarvoor staan we zeker ook als gemeentelijke organisatie aan de lat. Vroegtijdig, laagdrempelig, geïnteresseerd, met een open blik 'van buiten naar binnen' én andersom. De basis voor goede participatie en samenwerking.

Duurzaamheidsaspecten

Een visie op de toekomst van de gemeente Nieuwkoop en de fysieke leefomgeving is vanzelfsprekend doorspekt met duurzaamheid (in de breedste betekenis van het woord). Net zoals bij een groot aantal

andere, meer ‘sectorale’ beleids- en visietrajecten, heeft rond duurzaamheid voortdurend afstemming plaatsgevonden en is steeds sprake geweest van wederzijdse input.

Gezondheid
Voor het thema gezondheid geldt hetzelfde als bij duurzaamheid, ook qua afstemming en wederzijdse input. Zie ook de illustratie op pagina 2 van dit raadsvoorstel. Wat zich in het fysieke domein openbaart, is geworteld in het sociaal-maatschappelijke domein.

Daarom moet gezondheid onder de nieuwe Omgevingswet nadrukkelijk in samenhang worden gezien met de fysieke leefomgeving. Denk bijvoorbeeld aan mantelzorg en de mogelijkheid om dit ‘dichtbij huis’ te houden, het belang van een groene en schone leefomgeving, een uitnodigende buitenruimte waar mensen gestimuleerd worden om te bewegen en/of elkaar te ontmoeten, prettig kunnen wonen, het belang van werk voor iemands identiteit en eigenwaarde, woningen en zelfredzaamheid dankzij voldoende voorzieningen (zorg, openbaar vervoer) in de buurt.

Varianten met argumenten voor en tegen
De omgevingsvisie als resultaat van een intensief participatieproces ligt ‘klaar’. De omgevingsvisie zal zich de komende jaren voortdurend blijven ontwikkelen. Deze versie 1.0 pretendeert zeker niet op dit moment het antwoord op alles te bieden. Het is overigens een illusie dat dit mogelijk zou kunnen zijn, en afgezien daarvan is het de vraag of dit wenselijk is in een steeds sneller veranderende wereld.

Het gezegde luidt dat elke reis begint met een eerste stap. Het is belangrijk deze eerste stap nu te nemen, om aan de hand hiervan samen verder aan de slag te kunnen gaan en de toekomst tegemoet te treden. Vanuit dat oogpunt wordt uw raad gevraagd deze omgevingsvisie nu vast te stellen.

Voorgesteld besluit

1. In te stemmen met de beantwoording van de ingediende reacties en de voorgestelde aanpassingen naar aanleiding hiervan;
2. In te stemmen met de voorgestelde ambtshalve aanpassingen;
3. Met inachtneming van de besluitpunten onder 1 en 2 Omgevingsvisie Nieuwkoop met het bijbehorende participatieverslag gewijzigd vast te stellen ten opzichte van het ontwerp.

ad 1
In de reactienota zijn de ingekomen reacties op de ontwerp-omgevingsvisie integraal weergegeven, met daarop het voorgestelde antwoord / reactie en de aanpassingen die op basis hiervan doorgevoerd zouden moeten worden ten opzichte van het ontwerp.

ad 2
Behalve aanpassingen naar aanleiding van de ingekomen reacties op de ontwerp-omgevingsvisie, is ook sprake van enkele ambtshalve voorgestelde aanpassingen. Ook hiervan is een overzicht bij dit raadsvoorstel gevoegd.

ad 3
Het belang dat door de Omgevingswet wordt gehecht aan participatie, betekent dat een participatieverslag verplicht is bij het nemen van een zgn. ‘omgevingsbesluit’, wat het vaststellen van de omgevingsvisie uiteraard is. Hiermee laat het bestuursorgaan zien hoe het besluit tot stand is gekomen, wie hierbij betrokken zijn en wat met deze input is gedaan.

Kanttekeningen / risico's en beheersmaatregelen
Bij het voorgestelde besluit tot vaststelling van de omgevingsvisie zijn in principe geen kanttekeningen te plaatsen. Ook zijn er geen risico’s aan verbonden, zeker als hierbij het tot nu toe doorlopen proces in ogenschouw wordt genomen. Van noodzakelijke beheersmaatregelen is dan ook geen sprake.

Financiële en juridische gevolgen
De omgevingsvisie is een besluit van algemene strekking. Na de vaststelling volgt om die reden dan ook geen beroepsmogelijkheid. De visie is feite uitsluitend zelfbindend. Met het oog op de grote betrokkenheid van de Nieuwkoopse samenleving bij de totstandkoming van de omgevingsvisie, brengt dit wel een (morele) verantwoordelijkheid met zich mee.

Bijlagen

1. Concept-raadsbesluit
2. Ontwerp-omgevingsvisie
3. Participatieverslag
4. Reactienota
5. Overzicht ambtshalve aanpassingen

Advies meningsvormende raad I 28 juni 2021
De raad heeft voldoende informatie om een besluit te nemen. Het wordt een hamerstuk in de volgende besluitvormende raadsvergadering.